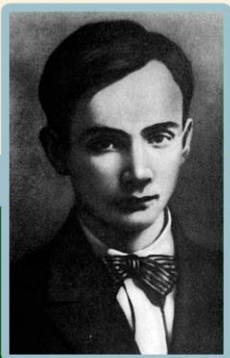

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

МИКОЛА БАЖАН

ЗУСТРІЧ НА
ПЕРЕХРЕСНІЙ
СТАНЦІ

*«Зустріч на перехресній станції» Миколи Бажана — оповідання, яке має автобіографічний характер, історія зустрічі трьох друзів-літераторів: самого автора, Гео Шкурупія та Михайля Семенка****

Світову славу письменнику принесли твори «Будівлі», «Гофманова ніч» «Нічні концерти», «Гетто в Умані», «Розмова сердець», «Дорога», «Політ крізь бурю», «Безсмертя», «Данило Галицький», «Нічні роздуми старого майстра» тощо.

Микола Бажан — український поет, культуролог, енциклопедист, творив здебільшого у експресіоністично-бароково-романтичному стилі.

МИКОЛА БАЖАН

ЗУСТРІЧ НА ПЕРЕХРЕСНІЙ СТАНЦІЇ

Розмова трьох

Перехресна станція. Рівні й блискучі рейки колій ведуть подорожніх у всі кінці. Тут відбулась зустріч трьох, що їхні колії нарешті знову зійшлися на цій станції.

Там, де колія веде вперед, на грані стиків блищить зеленим вогником семафор у майбутнє. Його поставлено на межі доріг та націй; і лише хоробрі сміливці відважуються вийти за його зелений огонь, бо там починається майбутнє.

Його встановили сміливі конквістадори-піонери як рекордний кордон для всіх подорожніх. З того часу минуло кілька років; і масло в лямпах семафора вже майже вигоріло, але він ще жеврів зеленим вогником. Багато подорожніх дивилися на цей зелений огонь, та їхні дороги здебільшого вели назад. Конквістадори, що запалили його, роз'їхалися праворуч і ліворуч, проте огонь не погасав.

Вони поїхали на розвідку, їм треба бул заглибитись у сучасне щоб у ньому знайти засоби посуватися в майбутнє.

І от сьогодні на цій перехресній станції троє з них зустрілися знов.

Один із них, що обличчя його вмщало в собі риси всіх націй ТІ рас, що його волосся було чорне, як вугілля шахт, а очі блищали вогнем татарських ватр, скитських вогнищ та юпітерами європейських ательє, а кожний сторонній подорожній подумав би, що він з Патагонії, перший вийшов на колію, що вела вперед, і подивився на обрій, де далеко жеврів зелений огонь семафора...

Цей перший, що від нього пахло морем і далекими шляхами, які перерізують сучасність, попихкав своєю люлькою і задоволено промовив:

— Горить!..

Другій, що стояв поблизу й показував рукою вдалечінь. чиє обличчя й постать нагадували задумливого мандрівника футуруперерій, з докором відповів:

— Хіба я не попереджав?..

І третій, що великими пальцями правої й лівої руки звужував собі очі, бо він був трохи близькозорий, з породи довгоголових, і що блукав по нетрях провінції, ніби не ймучи Віри собі самому, — здивовано промовив:

— А я справді горить!..

І всі троє повернулись обличчями один до одного й, простягнувши руки, промовили вголос:

— Це ти, Семенко!..

— Це ти, Шкурупій!..

— Ти Бажан!..

— Гого-го!!

— Дій прикурити, — сказав перший, притоптуючи жовтим пальцем у люльці рудий тютюн.

Запахло пивом і тютюном, вугіллям паровозних топок і уборною.

Так пахне комунікація на багатьох станціях нашої країни, що до їхніх перонів мовчазні дядьки, погейкуючи на волів, підвозять збіжжя важке своє й хрумтливий цукор, побоюючись безпритульних та міліціонерам.

— Небагатьох залізничних коліях стоять семафори. Але хто їх ставить на тупиках? — запитав тоді третій.

Коли б в цей мент до них підійшов один із тих, що так люблять зайцями їздити на потягах нашої літератури, економлячи гроші на підручники версифікації та не жалкуючи їх на пляшку горілки для голови сільського Комнезаму, щоб узяти собі посвідку про безпечне соціяльне походження, де б на запитання: «Хто ваші батьки?» — не стояла відповідь: «Попівський син», — так от цей «заєць з ідеологічних міркувань» підсунув би:

— Ваш семафор — вказівка на коротший шлях до найближчого кафе.

Та цього не сталося. І третій продовжував:

— Правда, в тих формулах, що за допомогою їх ми роки тому намагалися прокласти нову залізницю в майбутнє, було алгебри й логаритмів не менше, ніж у розрахунках інженера-будівника, але що з того? Найстаранніші й найпильніші бажання довести, ніби $2 \times 2 = 5$, не завжди бувають виправдані.

— Ти став больно розумний, — сказав перший, пихкаючи люлькою й дбайливо псуючи українську мову, — це од тих нерозумних тинів, які ти перелазив за